

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Barbu Șt. Delavrancea

BUNICUL
BUNICA

EDITURA BLASSCO

Str. Miron Costin 19, Sector 1, București

Tel.: 021/222.53.16

E-mail: blasseoeditura@yahoo.ro

comenzi@librarie-universala.ro

www.librarie-universala.ro

ISBN: 978-973-8968-79-0

Barbu Șt. Delavrancea

BUNICUL BUNICA

ediția a III-a

**Editura Blassco
București 2017**

Respectiv: *O daică-i una, uina!*

Doòrdoo paàtru!

Nunta de azi să cheamă sărăcie, botezul, din cumetrie cu chef și lăutari, se numește belea la capul omului.

Grânarii au ajuns la două mârtoage de cai și nu mai pun la căruțile cu coviltir patru chile mari.

Toată mahalaua a sărăcit și se-ngroapă în ruine și bozii. În locul școalei lui Niculiță, școala primăriei, ca un palat frumos, încăpător, dar pustiu și fără spor la carte.

— Ce e asta, lele Ancuțo? Am întrebat mâhnit, privind în toate părțile. Și de ce-ați ajuns în halul ăsta?

— Ei, maică, ce e de la Dumnezeu și de la stăpânire este. Iacă școală mare, iacă biserică frumoasă, dar de ce le-or mai fi ridicat școală mare, în mijlocul dărămăturilor eu nu pricep... Uite, ne-am stins în câțiva ani. Se zice că acele mașini blestemate de drumuri de fier au luat cheagul grânarilor noștri. Apoi de, o fi, n-o fi... Atât, mamă, știu că odinioară copiii își numărau anii după casele noi care se ridicau, azi își socotesc vârsta după casele care se dărâmă.

Și bătrâna plecă cu doinițele spre puțul cu două roate.

CUPRINS

Bunicul	5
Bunica	9
Palatul de cleștar	13
Neghiniță	22
Stăpânea odată	35
Șuier	63
Pravoslavnicul și slăninele	69
Fata Moșului	73
Apă și foc	90
De azi și de demult	98
Sorcova	111
Domnu' Vucea	117
Bursierul	138
Hagi-Tudose	159
Odinioară	180

Barbu Șt. Delavrancea

BUNICUL

BUNICA

BUNICUL

SE SCUTURĂ DIN SALCÂMI o ploaie de miresme. Bunicul stă pe prispă. Se gândește. La ce se gândește? La nimic. Înnumără florile care cad. Se uită-n fundul grădinii. Se scarpină-n cap. Iar înnumără florile scutate de adiere.

Pletele lui albe și crețe parcă sunt niște ciorchini de flori albe; sprâncenele, mustățile, barba... peste toate au nins anii mulți și grei.

Numai ochii bunicului au rămas ca odinioară: blânzi și mângâietori.

Cine trânti poarta?

— Credeam că s-a umflat vântul... o, bată-vă norocul, cocoșeii moșului!

Un băietan ș-o fetiță, roșii și bucălai, sărutară mânele lui „tata-moșu“.

— Tată-moșule, zise fetița, de ce zboară păsările?

— Fiindcă au aripi, răspuse bătrânul sorbind-o din ochi.

— Poi, rațele n-au aripi? De ce nu zboară?

— Zboară, zise băiatul, dar pe jos.

Bătrânul cuprinse într-o mână pe fată și în cealaltă pe băiat.

— O, voinicii moșului!...

Și zâmbi pe sub mustăți, și-i privi cu atâta dragoste, că ochii lui erau numai lumină și binecuvântare.

— Tată-moșule, da' cocorii un' se duc când se duc?

— În țara cocorilor.

— În țara cocorilor?

— Da.

— Da' rândunelele un' se duc când se duc?

Respect per... În țara rândunelelor.
 — În țara rândunelelor?
 — Da.
 — Tată-moșule, aș vrea să-mi crească și mie aripi și să zbor sus de tot, până în slava cerului, zise băiatul netezindu-i barba.
 — Dacă ți-o crește ție aripi, mie să-mi prinzi o presură și un sticlete.
 — Da... hî... hî... poi ce fel... și mie?
 Fata se întristă.
 Bătrânul o mângâie și zise băiatului:
 — Bine, să prinzi și pentru tine, să prinzi și pentru ea.
 — Ție două și mie două... nu e-așa, tată-moșule?
 — Firește, ție două, lui două și mie una.
 — Cum de nu?! Mie un scatiu.
 Ce fericiți sunt!
 Băiatul încalecă pe un genunchi și fata pe altul. Bunicul îi joacă. Copiii bat din palme. Bunicul le cântă „*Măi cazace, căzăcele ce cați noaptea prin argele*“...
 O femeie uscățivă intră pe poartă cu două doniți de apă. Copiii tăcură din răs și bunicul din cântec.
 E muma lor și fata lui.
 Cum îl văzu, începu:
 — I... tată, și d-ta... iar îi răzgâi... o să ți se suie în cap...
 Femeia intră în casă.
 — Să-i bată norocul și sănătatea, șopti moșul ca și cum ar fi muștrat pe cineva, și sărută în creșterul capului și pe unul și pe altul.
 Și iar începu răsul, și jocul, și cântecul.
 Se osteni bunicul. Stătu din joc. Copiii începuseră să-l mângâie.

Din vorbă în vorbă, copiii se făcură stăpâni pe obrajii bunicului.
 — Partea asta este a mea.
 — Și partea asta, a mea!
 — Mustața asta este a mea.
 — Și asta a mea!
 La barbă se-ncurcă. Bunicul îi impacă, zicându-le:
 — Pe din două.
 Și copiii o și despicară, cam repede, că bătrânul strânse din ochi.
 — Jumătate mie.
 — Și jumătate mie.
 Și după ce o împărțiră frățeste, începu lauda.
 Băiatul:
 — Mustața mea e mai lungă.
 Fata:
 — Ba a mea e mai lungă!
 Și băiatul întinse d-o mustață și fata de alta, ba a lui, ba a ei să fie mai lungă.
 Pe bunic îl trecuseră lacrimile, dar tăcu și-i împăcă zicându-le:
 — Amândouă sunt deopotrivă.
 — Ș-a mea, ș-a ei!
 — Ș-a mea, ș-a lui!
 La obraji, cearta se aprinse mai tare.
 — Partea mea e mai frumoasă.
 — Ba a mea, că e mai albă!
 Bunicul zâmbi.
 — Ba a mea, că e mai caldă!
 — Ba a mea, că e mai dulce!
 — Ba a mea, că nu e ca a ta!
 — Ba a mea, că are un ochi mai verde!
 — Ba a mea, că are un ochi și mai verde!

Respect bunicii și mamei și căni
 Bunicul abia se ținea de răs.

— Ba a mea!

— Ba a mea!

Și băiatul, înfuriindu-se, trase o palmă în partea fetei.

Fata țipă, sări de pe genunchiul bătrânului, se rezezi și trase o palmă în partea băiatului.

Băiatul, cu lacrimi în ochi, sărută partea lui, și fata, suspinând, pe a ei.

Mama lor ieși pe ușe și întrebă restit:

— Ce e asta, viermi neadormiți!

Obrajii bunicului erau roșii și calzi. Și, surâzând fericit, răspunse fie-sei:

— Lăsați pe copii să vie la mine.

BUNICA

O VĂZ, CA PRIN VIS:

O văz limpede, așa cum era. Naltă, urscățivă, cu părul alb și creț, cu ochii căprui, cu gura strânsă și cu buza de sus crestată în dinți de pieptene, de la nas în jos.

Cum deschidea poarta, îi săream înainte.

Ea băga binișor mâna în sân și-mi zicea:

— Ghici...

— Alune!

— Nu.

— Stafide!

— Nu.

— Năut!

— Nu.

— Turtă-dulce!

— Nu.

Până nu gheceam, nu scotea mâna din sân.

Și totdeauna sânul ei era plin.

Îi sărutam mâna.

Ea-mi da părul în sus și mă săruta pe frunte.

Ne duceam la umbra dudului din fundul grădinii.

Ea își înfingea furca cu caierul de in în brâu și începea să tragă și să răsucescă un fir lung și subțire. Eu mă culcam pe spate și lăsam alene capul în poala ei.

Fusul îmi sfârâia pe la urechi. Mă uitam la cer, printre frunzele dudului. De sus mi se părea că se scutură o ploaie albastră.

— Ei, ce mai vrei? îmi zicea bunica.

Surâsul ei mă gădila în creștetul capului.

— Să spui...

— Și niciodată nu isprăvea basmul.

Respect Glasul ei dulce mă legăna; genile mi se prindeau și adormeam; uneori tresăream ș-o întrebam câte ceva; ea începea să spuie, și eu visam mai înainte.

— A fost odată un împărat mare, mare...

— Cât de mare?

— Mare de tot. Și-și iubea împărăteasa ca ochii din cap. Dar copii nu avea. Și îi părea rău, îi părea rău că nu avea copii...

— Bunico, e rău să nu ai copii?

— Firește că e rău. Casa omului fără copii e casă pustie.

— Bunico, dar eu nu am copii și nu-mi pare rău.

Ea lăsa fusul, râdea, îmi desfăcea părul cârlionțat în două și mă săruta în creștetul capului.

Câte o frunză se desprindea din ramuri și cădea legănându-se. Eu mă luam cu ochii dupe ea și ziceam:

— Spune, bunico, spune.

— Și așa, îi părea grozav de rău că nu avea copii.

Și... nu mai putea de părere de rău că nu are copii... Într-o zi veni la el un moș bătrân, bătrân, că-și târa barba pe jos de bătrân și de cocoșat ce era. Și era mic, mic de tot...

— Cât era de mic?

— Poate să fi fost, așa, cam ca tine.

— Va să zică, nu era mic, mic de tot...

— Era mic, da' nu așa mic de tot. Și cum veni, îi zise: „Măria-ta, ai doi meri în grădină, unul lângă altul, că nu știi care sunt ramurile unuia și care sunt ale altuia; și când înfloresc nu știi care sunt florile unuia și care sunt ale altuia; și ăștia doi meri înfrunzesc, înfloresc, se scutură și mere nu fac. Măria-ta, să știi că atunci când or lega rod ăștia doi meri, împărăteasa o să rămâie grea și o să nască un cocon cu totul și cu totul de

aur“... Piticul se duse, și împăratul alergă în grădină și căută, căută peste tot locul, până dete peste ai doi meri. Merii se scuturaseră de flori, că sub ei parcă nisesese, dar rod nu legaseră.

— De ce nu legau rod, bunico?

— Știi eu?... Dumnezeu știe...

Era așa de cald... așa de bine în poala bunicii... o adiere încetinică îmi răcorea fruntea... nori albi, alunecând pe cerul albastru, mă ameteau... închideam ochii.

Ea spunea, spunea înainte, mulgând repede și ușurel firul lung din caierul de in.

— Și se gândi împăratul ce să facă, ce să dreagă ca merii să facă mere. Unii îl sfătuiau să-i ude mereu; și i-a udat mereu; alții ziceau să le dea mai mult soare; și împăratul a tăiat toți pomii de jur-împrejur. Și merii înfloreau în fitece săptămână, și se scuturau, și rod nu legau. Într-o zi veni la împărat o babă bătrână, bătrână și zbârcită, ca mine de zbârcită, și mică, mică, ca tine de mică...

— Ca moșu de mică?

— Da, ca moșu...

— Atunci nu era mică de tot...

— Așa mică de tot nu era. Și zise împăratului: „Măria-ta, până n-oi mulge un ulcior de lapte de la Zâna Florilor, ce doarme dincolo de Valea Plângerii, într-o câmpie de mușețel, și n-oi uda merii cu laptele ei, merii nu leagă rod. Dar să te păzești, măria-ta, că îndată ce te-or simți florile, încep să se miște, să se bată și multe se apleacă pe obraji ei, și ea se deșteaptă, că doarme mai ușor ca o pasăre; și vai de cel ce l-o vedea, că-l preface, dupe cum o apuca-o toanele, în buruiiană pucioasă or în floare mirositoare, dar d-acolo nu se mai mișcă“...